

Sp.

50. Tillaga til þingsályktunar

[50. mál]

um stöðvun útvarpsrekstrar á Keflavíkurflugvelli.

Flm.: Jónas Árnason, Einar Olgeirsson.

Alþingi ályktar að fela ríkisstjórninni að stöðva rekstur bandarísku útvarpsstöðvarinnar á Keflavíkurflugvelli.

Greinargerð.

Fyrir nokkru gerðust þau tíðindi í siðferðismálum á Íslandi, að sett var blátt bann við orðinu dans í tilkynningum íslenskra útvarpsins. Vöktu tíðindi þessi að vonum mikla athygli, enda orsakaði bannið harðar deilur milli tveggja opinberra stofnana, og kepptust þær um að senda frá sér fræðilegar yfirlýsingar í málinu. Lýsti útvarpsráð yfir þeirri skoðun sinni, að hvergi annars staðar en hjá sér væri valdið til að banna dans eða yfirleitt nokkurt sérstakt orð í útvarpinu, en á hinn bóginn var því haldið fram af hálfu ríkisstjórnarinnar, að ráðið hefði brugðizt skyldu sinni með því að vera ekki fyrir löngu húið að banna þetta orð og þess vegna væri sjálfsagt og rétt af ráðherra að skerast í leikinn. Vitnuðu aðilar óspart í gildandi reglur og ákvæði máli sínu til stuðnings, og mátti öllum vera ljóst, að háðum gekk öðru fremur til virðingin fyrir landslögum, eins og vera ber. Skal ósagt látið, hvor hafði meira til sins máls, en hitt er víst, að nú heyrst ekki lengur minnst á dans í tilkynningum íslenskra útvarpsins, og þar með hefur þjóðinni eflaust verið mjakað drjúgan spöl nær því marki að verða siðferðislega hólpin.

Þó er hér því miður sá galli á, að eins og stendur virðist vafasamt, að siðferði þjóðarinnar frelsist í einum saman tilkynningum íslenskra útvarpsins. Auk hins íslenska er nefnilega starfrækt í landinu útvarp erlendra manna, og þessir erlendu menn eru síður en svo þösnunarsamir á að bægja orðinu dans né öðrum þvílíkum gleðskap frá hljóðnema sínum, þvert á móti virðist þetta vera þeim hugstæðara umtalsefni en flest annað, enda mun háttvirt ríkisstjórn ekki hafa talið það samrýmast æðri kurteisni að trufla þá með kvabbi um hlýðni við gildandi reglur og virðingu fyrir landslögum. — Nú lítur hins vegar út fyrir, að ríkisstjórnin sé komin í sókn á sviði siðferðislegra útvarpsmála, og því er hér aftur flutt ofanskráð tillaga (sem flutt var á seinasta þingi, en fékkst ekki rædd), í trausti þess, að sóknin haldi áfram.

Bandaríkjamenn hófu starfrækslu útvarpsstöðvar sinnar á Keflavíkurflugvelli fyrir tæpu ári, og nú er svo komið, að meginþorri ungs fólks hér í Reykjavík og nágrenni hlustar að staðaldri á dagskrá þessarar stöðvar, en sinnir lítt sem ekki dagskrá hinnar íslensku. Þarf ekki langa rannsókn til að uppgötva þennan ómurplega sannleik. Þar sem skólafólk situr saman í fristundum sínum, er hermannaútvarpið meðal hinna vinsælli umtalsefna. Komi maður í verksmiðju eða á annan fjölmennan vinnustað, eru allar líkur til, að á móti manni hljómi tónar þess. Á sjoppum og öðrum skyldum veitingastöðum glymur það frá morgni til kvölds. — Sá helm-ingur íslensks æskufólks, sem dvelst hér í Reykjavík og nágrenni, er undir stöðugum áhrifum frá dagskrá bandarísku útvarpsstöðvarinnar, en fussar gjarnan við og grettir sig, þegar fyrir kemur, að viðtæki er stillt á „Útvarp Reykjavík“ í áheyrn þess.

Hugsandi menn munu gera sér grein fyrir því, hver alvara er á ferðum, þegar útlendingar hafa náð slíkum tókum á andlegu viðhorfi æskunnar. Afleiðingar þessa fyrir íslenzkt þjóðerni mundu vera ærið háskalegar, jafnvel þó að til sæmilegrar menningar mætti teljast, en eins og málinu raunverulega háttar, er ekki ofsagt, að hér sé um að ræða hinn ægilegasta voða. Það næsta, sem hermannaútvarpið kemst góðri menningu, er ein eða tvær símfóniur á sunnudögum; þess á milli er dagskrá þess fyllt með alls konar léttvægum skrytfluskaðum, en þó fyrst og fremst fátökum leikþáttum, þar sem rás viðburðanna lýsir sér einkum í dýnkjum þeim og hvellum, sem verða, þegar fólk er slegið hnefahögg í andlit eða skotið til bana. Er ekki einu sinni svo vel, að hlustendur geti af þessu numið sér til gagns hina göfugu ensku tungu, því orðsins list ris þarna yfirleitt ekki upp fyrir slanguryrði götunnar og andlausasta þvaður.

En á meðan æskulýður okkar elst upp í þessu andrúmslofti, starfar íslenska útvarpið af hátiðleik og festu með fornsagnalestur og erindi gáfaðra manna sem tákn þess, að við erum sérstök menningarþjóð. Og stjórnarvöldin eru vel á verði; orðið dans hefur til dæmis verið útlægt gert úr tilkynningum þessarar ágætu stofnunar — í samræmi við gildandi lög og reglur.

Séu nú hins vegar reglur þessar og lög athuguð nokkru nánar, verður ljóst, að þau geyma ýmis fleiri merkileg ákvæði, og stendur þar m. a. þetta: „Ríkisstjórnin hefur einkarétt til að reka útvarp á Íslandi.“ Það kemur sem sé upp úr dúrnum, að ríkisstjórnin fullnægir ekki fyrirmælum viðkomandi laga með því bara að banna orðið dans í tilkynningum íslenska útvarpsins, heldur skal hún einnig gæta þess, að engum öðrum en henni sjálfri haldist uppi að reka hér útvarp. Henni ber m. ö. o. lögum samkvæmt að stöðva rekstur bandarísku útvarpsstöðvarinnar á Keflavíkurflugvelli. Og ef ske kynni, að enn þætti ekki nóg upp talið um nauðsyn slíkrar aðgerðar, skal þess getið til viðbótar, að í útvarpi sínu eru bandarísku hermennirnir alltaf að tilkynna dans og annan slíkan gleðskap; þetta er bókstaflega það eina, sem þeir tilkynna; og láta þeir jafnan glöggt á sér skiljast, að íslenskar stúlkur séu sérstaklega velkomnar á dansleiki þeirra. Gætu jafnvel vaknað grunsemdir um, að sá, sem bannar orðið dans í útvarpi Íslendinga, en lætur það afskiptalaust í útvarpi bandarískra hermanna, reyni að efla hina síðarnefndu til sigurs í baráttunni við þá fyrrnefndu um hylli íslenzkrar kvenþjóðar. Slíkar grunsemdir eru þó að sjálfsögðu tilhæfulausar og sem betur fer hægur vandi fyrir ríkisstjórnina að hrinda þeim af sér með skjótri framkvæmd þess máls, sem í ofanskráðri tillögu felst.

Síðan tillaga þessi var flutt í fyrra, hafa ýmsir aðilar tekið málið til meðferðar, þ. á m. ungir framsóknarmenn. Á 5. sambandsþingi sínu, 14.—17. júní s. l., samþykktu þeir ályktun, þar sem svo segir meðal annars: „Þingið telur, að á skorti, að stjórnarvöld landsins hafi gert nauðsynlegar ráðstafanir til verndar íslenzku þjóðerni eða að þau hafi staðið sem skyldi á verði um sóma þjóðarinnar gagnvart hinu erlenda herliði, sem nú dvelst í landinu. Þessu til áréttingar vekur þingið athygli á því, að stjórnarvöldin leyfa starfrækslu erlendra útvarpsstöðvar í landinu án lagaheimildar.“

Ungir framsóknarmenn eiga marga góða fulltrúa á Alþingi, og sú staðreynd eflir ásamt öðru vonina um, að mál þetta hljóti nú skjóta og farsæla afgreiðslu. — En það er þó ef til vill þyngst á metunum, að mjög ákjósanlegur tími virðist vera til að flytja tillöguna einmitt núna, þegar nýfenginn sigur ríkisstjórnarinnar yfir siðleysi og lögleysi orðsins dans í tilkynningum íslenska ríkisútvarpsins hlýtur að hafa orðið henni hvöt til að halda áfram þessari baráttu og snúa sér næst að siðleysi og lögleysi bandaríska útvarpsins á Keflavíkurflugvelli.